

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/95/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121310213
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:6121310213.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcu: Z. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXXX/XX, XXX XX O. K., zastúpeného JUDr. Gergely Pšenákom, advokátom so sídlom M. R. Štefánika 30, 940 01 Nové Zámky, proti žalovanému: L. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. X. XXX/XX, XXX XX X., zastúpenému JUDr. Pavlom Polakovičom, advokátom so sídlom Detvianska 14, 831 06 Bratislava, o zaplatenie sumy XX.XXX,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/86/2021-109 zo dňa 04.05.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručou na súd dňa 27.04.2021 domáhal zaplatenia sumy XX.XXX,- eur titulom bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť z dôvodu, že žalovaný od neho prijal finančné prostriedky na základe zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 28.05.2010 (XX.XXX,- eur) a dohody zo dňa 13.08.2010, ktorou sa žalovaný zaviazal vrátiť sumu XX.XXX,- eur a zaplatiť zmluvnú pokutu za každý deň omeškania. Právne úkony však boli rozhodnutím súdov určené za neplatné, a preto je žalovaný povinný vydať plnenie prijaté na základe týchto neplatných právnych úkonov.

2. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že k poskytnutiu finančných prostriedkov zo strany žalobcu žalovanému došlo dňa 28.05.2010. Právne úkony medzi stranami sporu boli rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 5Cb/46/2015-348 zo dňa 13.11.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 12Co/128/2019-404 zo dňa 17.06.2020 určené za absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

3. Vychádzajúc z vyššie uvedeného sa súd stotožnil s procesnou obranou žalovaného vo vzťahu k premlčaniu, pričom uviedol, že žalobca si svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia neuplatnil v lehote 3 rokov, čo malo za následok premlčanie jeho práva. Uviedol, že k začatiu plynutia objektívnej 3-ročnej premlčacej doby z bezdôvodného obohatenia došlo z dôvodu, že právne úkony (dohoda o pôžičke i dohoda o urovaní) boli právoplatne určené za absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka dňom nasledujúcim po dni, kedy boli finančné prostriedky z neplatného právneho úkonu poskytnuté, t. j. dňom 29.05.2010 a lehota uplynula dňa 29.05.2013. Keďže žalobca svoj nárok na súde uplatnil až dňa 27.04.2021, teda po uplynutí objektívnej premlčacej doby, nemohol súd po vznesenej námietke

premlčania žalobcovi uplatnený nárok priznať. Svoje rozhodnutie vo veci samej oprel o ustanovenia § 39, § 107 Občianskeho zákonníka a výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu, prípadne zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. f), h) CSP). Poukázal na bod 4. odôvodnenia, v ktorom je nesprávne uvedené, že strany sporu a jeho právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili, čo je v rozpore so zápisnicou z pojednávania, podľa ktorej boli prítomné obidve sporové strany ako aj ich právni zástupcovia. Uviedol, že ním uplatnený nárok nepovažuje za premlčaný, keďže rozsudok, ktorým súd určil neplatnosť zmlúv o pôžičke nadobudol právoplatnosť dňa 26.05.2020, a vtedy došlo k vzniku jeho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne a v súlade so zákonom, preto ho navrhol potvrdiť. Podľa platnej judikatúry, ak je zmluvný vzťah neplatný od určitého dátumu, tak od tej doby začína plynúť premlčacia doba. Súd rozhodol, že sporné právne úkony boli neplatné od ich počiatku, preto súd správne vychádzal z dátumov vzniku právnych úkonov, t. j. od 28.05.2010, avšak žaloba bola podaná až v roku 2021.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní vecí urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Súd prvej inštancie v dôsledku vznesenej námietky premlčania správne skúmal jej opodstatnenosť. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti. Zásada hospodárnosti konania vedie konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 82/2009, 1 Cdo 43/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 231/2009, 3 Cdo 187/2013, 7 Cdo 305/2014). Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t. j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. Premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia upravuje ustanovenie § 107 Občianskeho zákonníka, ktoré na prejednávanej vec správne aplikoval aj súd prvej inštancie.

8. Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

9. Pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je teda potrebné aplikovať dve premlčacie doby, a to objektívnu trojročnú, resp. desať ročnú (v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia), pre ktorú je rozhodný okamih, kedy k bezdôvodnému obohateniu skutočne došlo, a druhú subjektívnu dvojročnú premlčaciu dobu, pre ktorú je rozhodujúci okamih, kedy sa oprávnený skutočne dozvedel, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. V prípade absolútne neplatného právneho úkonu vzniká bezdôvodné obohatenie od samého vzniku právneho úkonu. Objektívna premlčacia doba preto začne plynúť od vzniku tohto právneho úkonu, pričom subjektívna premlčacia doba začne plynúť až keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Subjektívna premlčacia doba však môže plynúť len v rámci objektívnej premlčacej doby, čo znamená, že ak už objektívna premlčacia doba uplynula a oprávnený sa až po jej uplynutí dozvedel o skutočnosti, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, nemôže byť so svojím nárokom úspešný, pokiaľ druhá strany vznesie námietku premlčania objektívnej premlčacej doby.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovanému boli žalobcom dňa 28.05.2010 poskytnuté finančné prostriedky. Práve deň nasledujúci po tomto dni je rozhodný pre začiatok plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 29.05.2013. Keďže žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola na súd podaná až dňa 27.04.2021, bol záver súdu prvej inštancie o podaní žaloby po uplynutí objektívnej premlčacej doby správny. Odvolací súd sa nemohol stotožniť s názorom odvolateľa o počiatku plynutia premlčacej doby od právoplatnosti rozhodnutia súdu (26.05.2020), ktorý určil neplatnosť zmlúv o pôžičke. Od tohto okamihu mohla začať plynúť len subjektívna premlčacia doba, avšak v danom okamihu už bola objektívna premlčacia doba uplynutá.

11. Na základe vyššie uvedených skutočností sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, keďže nárok uplatnený žalobcom bol premlčaný. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

12. K žalobcom namietanému odôvodneniu bodu 4. napadnutého rozsudku je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie nesprávne uviedol, že strany sporu a právny zástupca žalobcu sa na pojednávanie nedostavili, čo nezodpovedá skutočnostiam obsiahnutým v zápisnici z pojednávania zo dňa 04.05.2022, keďže z jej obsahu vyplýva, že na pojednávaní boli prítomné obidve strany sporu a tiež aj ich právni zástupcovia. Zo strany súdu zrejme došlo pri vyhotovovaní rozsudku k chybe v písaní. Táto chyba však nemala vplyv na správnosť rozhodnutia súdu a nedošlo ňou ani k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže obe strany sporu a ich právni zástupcovia mali možnosť sa pred súdom vyjadriť.

13. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému podľa § 255 ods. 1 CSP patrí náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania v celom rozsahu. Odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).